

Proroctví a apokalypsa

Přichází soud

Když pomíneme diskuse o
poslední době, Zjevení je velmi
praktická kniha

**Jaká témata nalezneme ve
Zjevení?**

Modlitba: modlitby svatých hýbou historií (5,8; 8,5)

□ **Uctívání:** nebeský Chrám

– nejbliže nebi

□ **Utrpení:** křesťané by je měli očekávat

□ **Zmocnění Duchem pro nesení evangelia**
(19,10)

■ **Kompromis vs. svatost** (5 sborů, Babylon vs. Nový Jeruzalém)

□ **Naděje:** po Zj 6-18 přichází Zj 19-22

□ **Jan jako modelová osoba:** proroci slyší Boží hlas pro Boží lid

Ježíšovy pastýřské dopisy: Jak musí sbory překonat svůj problém

- Efez: znovu získej svou první lásku
- Smyrna: buďte věrni až do smrti
- Pergamum: nepodléhejte kompromisům
- Thyatira: nepodléhejte kompromisům
  - (i přes finanční nabídky)
- Sardis: Vzbud' se! (*mrtvý* sbor)
- Philadelphia: překonejte utrpení
- Laodicea: skončujte s předstíráním soběstačnosti

Určité dobové pozadí a principy výkladu

Začátek starozákonních proroctví
(příklady z apokalypsy uvedu později)

Ve většině byli proroci, kteří mluvili za bohy.

- Hlavním rozdílem mezi izraelskými proroky a proroky jiných národů bylo přesvědčení, že izraelští proroci mluví za *pravého* Boha
  - Jenže ani v Izraeli to neplatilo u všech!
- Někteří kanaanští (viz Wen-Amon), řečtí a Mari proroci prorokovali ve vytržení
- Nejstarší blízkovýchodní „proroci“ věštili z vnitřností, letu ptáků apod.
- Některé egyptské věštby (obvykle předstírající předpovídání budoucnosti) měly stejné morální perspektivy jako Izrael
  - Ačkoliv ne jako mezigenerační nástupnictví proroků

Proroctví byla obvykle určena konkrétním starověkým posluchačům.

- Většina prorockých knih začíná informací, během čí vlády prorok prorokoval.
- Pak se můžete dozvědět, co se v dané době dělo.
- Proroci často hledí dál než k vlastní generaci -
- ale můžete se přinejmenším *začít* ptát, jak mohli ovlivnit svou generaci

Většina prorockých knih jsou do značné míry poezie – takže zde počítáme s určitou „básnickou licenci.“

- **Před exodem používala většina hebrejských proroků ve svých knihách poezii**

Starověká poezie byla obvykle bohatá na *symbols*

Proto bychom se měli zaměřit na základní jádro, ne číst příliš v podrobnostech

Některé podrobnosti zůstávají utajené, dokonce až do jejich naplnění!

Hebrejská poezie typicky používala paralelismus

Proto nevkládejte odlišné významy do různých veršů

Populární způsob interpretace

Historie výkladu může vnést
světlo...

...do dnešních známých omylů

Učitelé zabývající se proroctvími často vykládají knihu Zjevení v souladu s aktuálními novinovými titulky

- **Proto musí revidovat svůj výklad podle změn titulků**
- **Dwight Wilson, *Armageddon Now*: nejen J.W., ale všichni, v uplynulém století**
- **Někdy správně, obvykle špatně (jako horoskopy)**
- **Evangelikálové, kteří hledali v Izraeli ropu na základě Ge 49**
- **Měly ostatní generace přístup k současnému tisku?**

Při četbě Zjevení mějte na paměti původní okolnosti

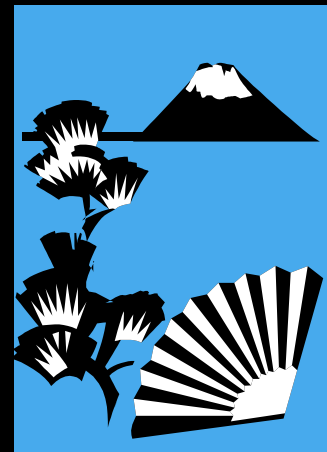
- **Jedním z našich základních pravidel pro výklad Bible je kulturní pozadí.**
- **Zjevení pojmenovává své posluchače (konkrétní sbory v Malé Asii, 1,4) a je psáno v řečtině**
- **Zjevení vyhlašuje, že první posluchači mu mohli rozumět (1,3; 22,10 vs. Da 12,9-10)**
- **Pokud by klíčem k pochopení byl dnešní tisk, žádná předchozí generace této knize dosud nemohla porozumět! (vs. 1,3; 2Tm 3,16)**

Novinová hermeneutika: příklad (králové východu, 16,12)

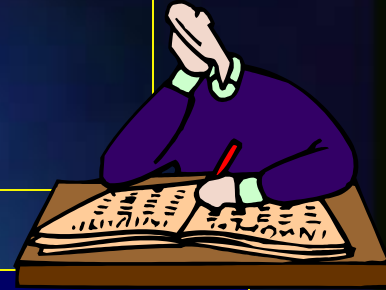
před první světovou válkou byla hrozbou **turecká otomanská říše**

- Pro západoevropské teology tedy byla východem
- I když ne pro původní asijské církve!
- Do konce druhé světové války to bylo **japonské císařství**
- Po druhé světové válce **komunistická Čína**
- Ovšem v prvním století:
  - Eufrat byl hranicí mezi římskou a **parthskou říší**
  - Parthové nedávno vnikli do Asie
  - Dlouhovlasí nájezdníci, to byli Parthové
  - Dávni obyvatelé oblasti Iráku a Íránu
  - Je protiasijský etnocentrismus oprávněný?

Novinová hermeneutika má trapné důsledky

- David Koresh přinesl neobvyklý výklad Zjevení
- Svědkové Jehovovi předpověděli konkrétní události poslední doby pro roky 1874, 1878, 1881, 1910, 1914, 1918, 1925, 1975, 1984
- Ovšem také křesťané:
  - Hippolytus řekl, že konec světa nastane roku 500
  - svatý Martin z Tours: Antikrist se už narodil
    - Martin zemřel roku 397
    - Antikrist je možná neobvykle dlouhověký
  - Jiní předpověděli Antikrista do roků 1000, 1184, atd.

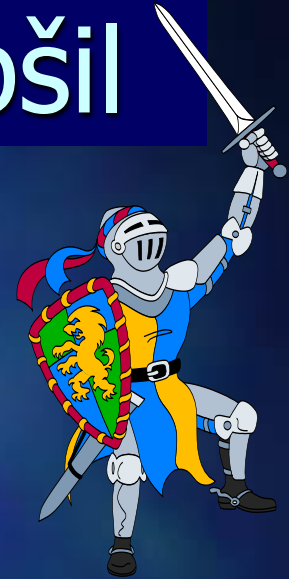

Středověk to moc nevylepšíl

□ Dětská křížová výprava:

- Bůh jim „řekl“, aby bojovali proti nevěřícím
- Lodníci je prodali do otroctví

□ Katolický dobyvatel Kryštof Kolumbus se plavil do „Nového světa“, aby přivedl nové stvoření prorokované v Písmu

Reformace také ne.

- ❑ Luther očekával konec během následujících sta let
- ❑ První puritáni mysleli, že milénium skončí 1300, takže očekávali brzký konec
- ❑ Anabaptista Melchior Hoffman
  - Očekával, že Strassburg se stane Novým Jeruzalémem
  - Zemřel ve vězení o deset let později
- ❑ Thomas Muntzer (liberální teolog šestnáctého století)
  - Očekával, že Sedlácká válka z roku 1524 přivedí závěrečný soud
  - 6000 rolníků zemřelo a on byl popraven
- ❑ Spekulace o konci světa umíraly krutě – někdy *doslova*

Ty taky,
kámo

Sedmnácté a osmnácté století

- Thomas Helwys (jeden z prvních vůdců **baptistů**): pronásledování ze strany krále **Jakuba I.** (1603-25) bylo Velké soužení
- Osmnácté století: **Kvakeři** předpovídali konec
- **Jonathan Edwards**: Velké probuzení může vést ke konci
- Mnoho Američanů považovalo **Válku za nezávislost** za konečnou
  - A krále Jiřího III. za Antikrista
  - Wesley považoval Jiřího za zbožného

Extra-KANONické
zjevení?

Zkusme devatenácté století.

- **1830: John Nelson Darby přišel s Vytržením předcházejícím Velké soužení**
- **Mormoni a adventisté očekávali konec světa v tomto období**
- **hrozící občanská válka:**
  - **Mnoho služebníků ze Severu očekávalo, že je tato válka uvede do Božího království – pro Seveřany**
  - **Mnoho služebníků z Jihu očekávalo, že je tato válka uvede do Božího království – pro Jižany**
- **Úspěšný městský evangelista William Booth**
  - **Věřil, že jeho Armáda spásy je hlavním Božím prostředkem k ustanovení Božího království**

Zábava pro dvacáté století

- Dvacátá léta: někteří teologové našli potvrzení pro své názory v *Protokolech sionských mudrců* - nacistické padělky
- 1948: Izrael se stává národem
  - Ovšem říká se, že k tomu nemohlo dojít dřív než před poslední dobou
  - A ostatní to rovněž předpovídali
- Sedmdesátá léta:
  - počítač v Belgii známý jako „šelma“ jako antikrist (ale součást povídky!)
  - Henry Kissinger jako antikrist
  - Sovětský svaz obsadil Írán a odstříhl svět od ropných pramenů
  - Ježíš se vrátí do 40 let od 1948, tedy do 1988

Více z dvacátého století

- ❑ Clarence Larkin (raný dispensacionalista): Kristus se pravděpodobně vrátí do konce dvacátého století
- ❑ 1988: křesťané z USA koupili více než 3 miliony výtisků knihy Edgara Whisenanta *88 Reasons Why the Rapture Could be in 1988 – 88 důvodů, proč může k vytržení dojít v roce 1988*
- ❑ Ze stejného důvodu koupilo v roce 1989 málo lidí aktualizovanou verzi
- ❑ Různí teologové předpovídali rok 2000
  - **Ovšem Ježíš se narodil asi v roce 7 před Kristem**
  - **Takže jste už vytržení už dávno promeškali**

**Dávní i současní proroci ohledně času
a doby sdíleli jen jednu společnou
vadu na kráse:**

Všichni se mýlili.

**Některé otázky,
které je třeba brát v úvahu
při výkladu Zjevení**

Některé otázky...

(1) Ve kterém jazyce bylo Zjevení původně napsáno?

- aramejsky
- řecky
- hebrejsky
- česky
- anglicky

(2) Komu je Zjevení určeno?

- Američanům prvního století
- Rusům prvního století
- Petře Němcové
- Paulině Porizkové
- Radku Smetanovi
- Sedmi sborům v Malé Asii

Odpověď: ***Konkrétním sedmi sborům***

Někteří raní dispensacionalisté říkali: 7 období církevní historie, dnes to zasává málokdo:

- ❑ **Neberte text alegoricky** (ne víc než Pavlův)
- ❑ Na mapě: řada podél římské cesty
- ❑ Z Patmu do Efezu, pak na sever a v kruhu
  - Průměrná vzdálenost mezi sbory 30 - 45 mil
- ❑ Pouze velmi násilné čtení církevních dějin tomu může vyhovovat (často revidované)
- ❑ Většina křesťanů v minulost nečekala **Kristův bezprostřední návrat**

(3) dalo se předpokládat, že původní čtenáři mohou Zjevení rozumět?

Blaze tomu, kdo předčítá slova tohoto proroctví, a
blaze těm, kdo slyší a zachovávají, co je tu
napsáno, neboť čas je blízko. (Zj 1,3).

- Řekněte mi, prosím, co je k
nepochopení na slovech dbát a být
poslušný?

Srovnejte rovněž:

A ty, Danieli, udržuj ta slova v tajnosti a **zapečet'** tuto knihu až do doby konce... (Da 12,4)

Slyšel jsem, ale neporozuměl jsem. Řekl jsem: „Můj pane, jaké bude zakončení toho všeho?“ Řekl: „Jdi, Danieli, tajuplná a **zapečetěná** budou ta slova až do doby **konce**. (Da 12,8-9).

A řekl mi: „**Nezapečet'uj** knihu se slovy tohoto proroctví: čas je blízko. (Zj 22,10).

Přístup ke Zjevení

- **Idealistický:** lze v něm nalézt nadčasové principy (ale bez vztahu ke konkrétní době)
- **Historický:** odpovídá událostem v minulosti před koncem
- **Preteristický:** vztahuje se pouze k prvnímu století (max. poté naplněné)
- **Futuristický:** celé je o budoucnosti
- **Eklektický:** principy relevantní prvním čtenářům a v jejich jazyku, obsahují minulost (12,5-6) a budoucnost (19-22)

Některé pohledy na milénium (1000 let ve Zjevení 20)

- **Premileniální postribulationismus:** raní církevní otcové
- **Amilenialismus:** Augustin, středověká církev, Luther, Kalvín
- **Panmilenialismus:** Wesley měl dvě milénia (s tím se dá snadno vyjít)
- **Postmilenialismus:** Jonathan Edwards, Charles Finney, většina znovuzrozených křesťanů v USA devatenáctého století
- **Pretribulationismus premillennial:** počátek v roce 1830, získalo oblibu v první polovině dvacátého století
- **Posttribulationismus nebo amilenialismus:** dominantní názory mezi současnými vědci zabývajícími se Novým zákonem

Jakou část Zjevení je možno brát „doslovně“?

□ **Luther a další: *sensus literalis***

- Podle literárního typu nebo žánru
- Proto bereme vyprávění a dopisy doslovně
- Ale většinu poezie a proroctví symbolicky

□ **Nikdo nebere *všechno* ve Zjevení doslova:**

Mnoho symbolů vysvětleno (např. 1,20)

Bůh „naznačil“ (1,1), řecký výraz „symbol“ později (12,1, 3; 15,1)

- Je Babylon doslovně matkou prostitutek (17,5)?
- Je těhotná ze Zj 12 opravdu oděná sluncem?

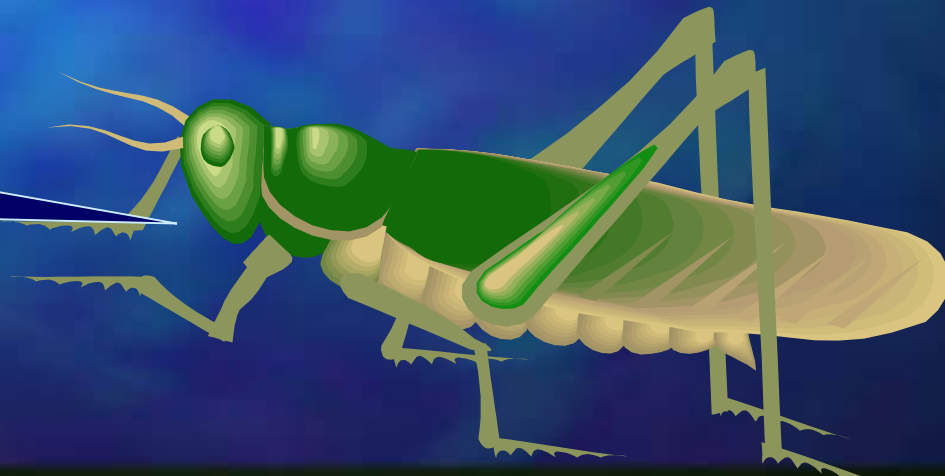
□ **Někteří říkají: Tak jo, berme to doslova do té míry, jak je to *možné*.**

- Proč? Lépe být *konzistentní* se zbytkem knihy.
- SZ proroctví/poezie plná symbolického jazyka
- Apokalypsy plné symbolů (hvězdy představující zvířata v 1 Enochově 85-86)

Zjevení pravidelně používá tradiční biblické symboly

□ Např. mor nebo kobyly

Takový je
život
brouka

Polnice a kalichy evokují egyptské soudy

Polnice a kalichy

- Voda proměněná v krev nebo plyněk
- Temnota
- Krubobití
- Armáda kobylek
- (žáby z úst)
- **Vykoupení krví Beránka**

Exodus 7-12

- Voda proměněná v krev
- Temnota
- Krupobití
- Kobylky
- Žáby
- **Vykoupení krví Beránka**

Znamená to, že Zjevení hovoří o minulém soudu v Egyptě?

- Nebo to znamená, že budoucí rány jsou **jako** ty v Egyptě?
- Podobně **kobylky** ze Zjevení upomínají na ty u Joele, kde asi symbolizovaly útočná vojska

*Nesnáším,
když se to děje*

Zj 5,5-6 odráží očekávání Židů na Mesiáše-bojovníka

- ▣ Židé očekávali Mesiáše – dobyvatele a bojovníka, jako „Iva“ (Ge 49; 4 Ezdrášova)
- ▣ Jan slyší o *Ivu*, který *zvítězil* (přemohl), 5,5

Když se však Jan obrátí, vidí *beránka*

Přesněji *zabitého* *beránka*

- ▣ Zjevení nese stejnou zvěst jako zbytek Nového zákona:
- ▣ Bůh přemohl hřích skrze **kříž**
- ▣ Jeho moc je přivedena k dokonalosti ve *slabosti*

A kdo je těch 144 000?

□ **Svědkové Jehovovi!**

- Pokud berou toto *číslo* doslova, je třeba, aby byli konzistentní.
- Měli by být židovskými panicí.

□ **Ovšem začínali částečně správně: toto číslo představuje počet „spasených“:**

- **7,3:** „dokud neoznačíme služebníky našeho Boha na jejich čelech ”

„služebníci našeho Boha” ve Zjevení jsou všichni věřící (1,1; 2,20; 6,11; 19,10; 22,3, 6, 9)

- Kolik z *vás* může o sobě říct, že je židovský panic?

Ovšem Zjevení může použít tento židovský obraz jako *symbol*.

- **Jinde ve Zjevení věřící jsou duchovní Židé**
  - Sbory jsou představeny jako svícny (1,20)-- židovský symbol židovského národa
  - Věřící v Kristu jsou bráni jako praví Židé (2,9; 3,9)
- **Do toho zapadá všudepřítomný symbolismus Zjevení.**
- **Jako Josefovy a faraonovy sny, další vize (7,9-17) je možno vykládat doslovně:**

Zde jde o nespočetný zástup (ne pouze 144 000) ze všech národů (nejen Izrael)

  - Izajáš 25 a 49
  - Toto vojsko nepozdvihuje zbraně, ale dlaně-- oslavuje pravého vítěze, Ježíše

Starozákonní narážky

Nebudou hladovět ani žíznit, nebude je ubíjet sálající step a sluneční žár , neboť je povede ten, jenž se nad nimi slitovává, a dovede je ke zřídům vod.

Izajáš 49,10

Již nebudou hladovět ani žíznit, ani slunce nebo jiný žár jim neublíží, neboť Beránek, který je před trůnem, je bude pást a povede je k pramenům vod života. A Bůh jim setře každou slzu z očí. Zj 7,16-17

Zj 7,16 evokuje Iz 49,10

V Iz 49,10 Bůh bude

1. Chránit svůj lid před
  - a. hladem
  - b. žízní
  - c. sluncem
2. Vést je k vodním pramenům

Ve Zj 7,16 Ježíš bude

1. Chránit svůj lid před
  - a. hladem
  - b. žízní
  - c. sluncem
2. Vést je k vodním pramenům

Zj 7,17 evokuje Iz 25,8

V Iz 25,8

- ▣ Bůh setře svému lidu slzy

Ve Zj 7,17

- ▣ Ježíš setře svém lidu slzy

Dva rozdíly ve Zjevení

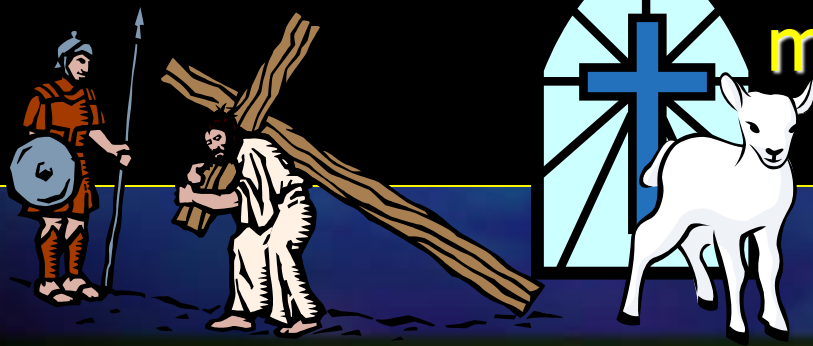
- 1. Ježíš je YHWH
- 2. Zaslíbení pro obnovu Izraele nyní platí za stejných podmínek i pro všechny křesťany ze všech národů.

Tyto paralely jsou novou aplikací obrazu z 5,5-6:

- Jan *slyší* o vítězství **lva** (5,5)
  - Poté, co se obrátí, *vidí beránka* (5,6)
- Ježíš tedy zvítězí skrze **mučednictví**

- Jan *slyší* o **zástupu poslední doby** (7,1-8)
  - Jan *vidí* armádu **mučedníků** (7,9-17)
- Ježíšovi následovníci tedy zvítězí skrze **mučednictví** (6,9-11)

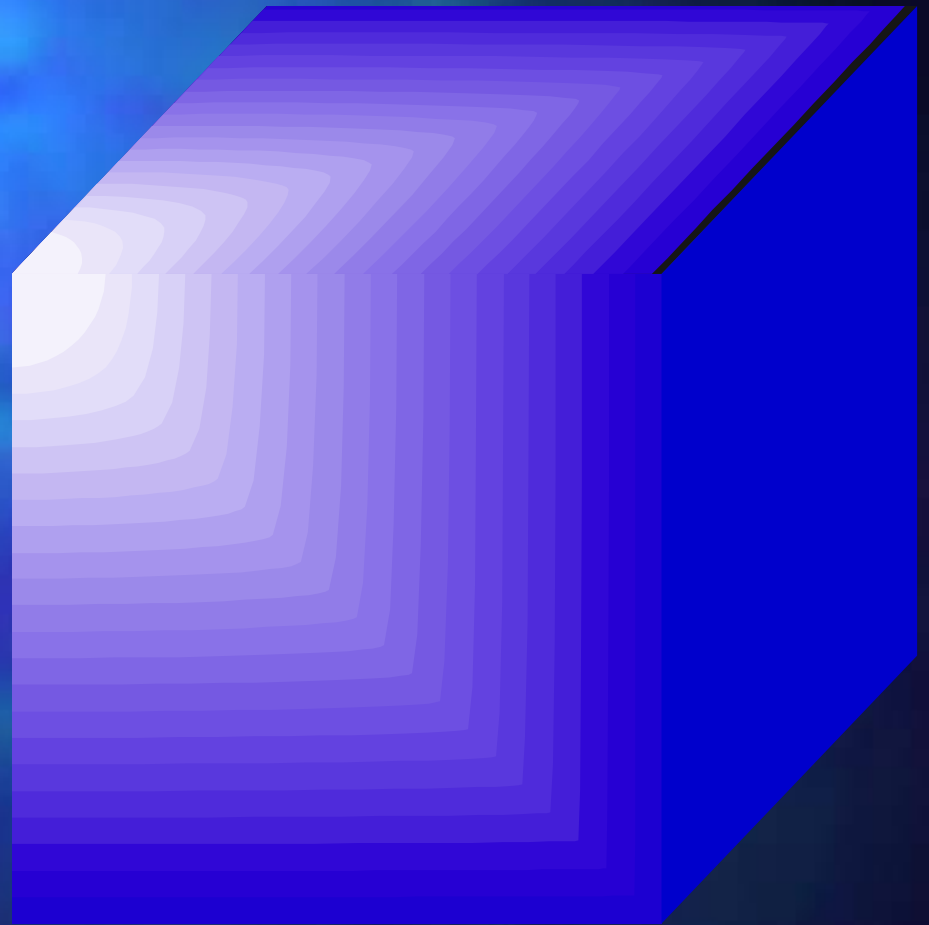

Proč však počet 144 000?

- **Teto počet je nesouměřitelně malý v prorovnaní se světovou armádou 200 milionů (9,16)**
  - Musíme být závislí na Bohu, ne na našich počtech
- **Toto číslo symbolizuje Boží lid**
  - $12^2 \times 10^3$: Boží lid uspořádan podle vojenského řazení (tisíce)
  - Jasněji: Jan explicitně aktualizuje tato symbolická čísla
  - **21,16**: Nový Jeruzalém jako čtverec (izraelský vojenský tábor)
  - **12 000** stadií dlouhý, široký a vysoký: **1500 mil**
  - hradby: pouze **144 loket** (neúměrné, bereme-li doslovně)
  - závěr: **Boží město pro Boží lid, Nový Jeruzalém pro duchovní Židy**

Proč je však Nový Jeruzalém uspořádán do tvaru krychle?

- Ve Starém zákoně to byl tvar Svatyně svatých.
- Budeme přebývat v Boží blízkosti navěky a navždy, nic nás nebude rušit

Nové použití dalších symbolů běžných v té době ve Zjevení.

▣ **Různé interpretace čísla 666:**

- Podle Luthera to byl **papež**
- Podle papeže to byl **Luther**
- Demokraté v USA říkali, že jde o **Ronalda Wilsona Reagana** (6 písmen ve všech třech jménech); možná **Donald Trump**
- Republikáni myslí, že je to **Bill Clinton** nebo **Barack Obama**, ať mají šest písmen, nebo ne.

- ▣ **Pokud si upravíte pravidla podle toho, jak vám to vyhovuje (řekněme vydělit 4, připočítat 6, pak vynásobit 3), podaří se vám nějak z čísla 666 dojít třeba ke Craigu Keenerovi nebo Radku Smetanovi**

V prvním století existovala určitá *pravidla*, jak písmena převést na čísla.

- Každé řecké a hebrejské písmeno mělo konkrétní číselnou hodnotu.
- Někteří si pohráli s Neronovým jménem v řečtině: číslo jeho jména bylo stejné jako „matkovrah“ (což také byl)
- Když sečtete čísla jména „Nero Caesar“ v hebrejských písmenech, dostanete 666.
- Může to být náhoda?
- Možná, ale všimněte si:

Zjevení o smrtelně zraněné hlavě, která se zahojila (Zj 13)

Ho ho ho,
tady je Mikuláš

- **Je to karikatura Kristova vzkříšení, ale možná také:**
- **Nero zemřel 9. června 68**
- **ale jak Římané, tak Židé očekávali jeho návrat (Tac.; Suet.; Sib. Or.)**
- **Objevili se i ti, kdo o sobě tvrdili, že jsou Neronem; jeden získal parthské obyvatele a napadli Asii – možná pět let před napsáním Zjevení**
- **Lidé očekávali NOVÉHO NERA**

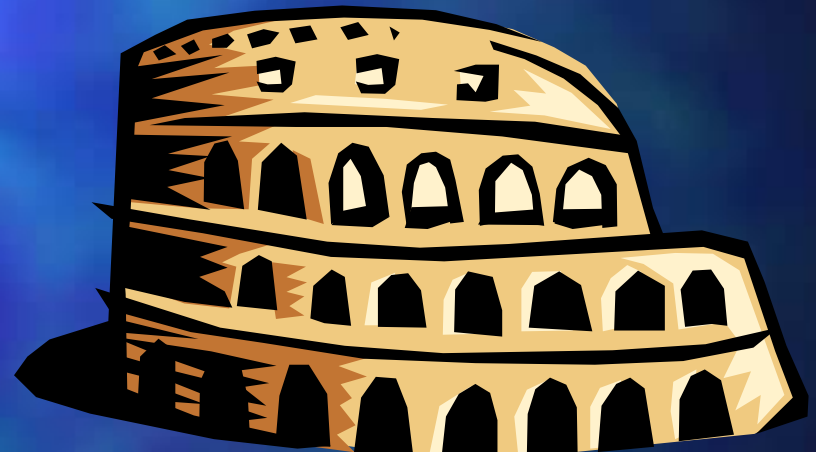

Zj 17,9-10 varuje před přicházejícím vládcem zla

- ▣ Ze sedmi králů jeden byl, ale není, ale přijde
- ▣ Je to výsměch Tomu, kdo byl, je a přijde
- ▣ rovněž: král byl jedním ze sedmi před současným (Domitianus) a nyní je mrtvý
- ▣ Odpočítáte-li je od Domitiana, přeskočíte tři dočasné uchvatitele, dojdete k Neronovi jako jednomu ze sedmi
- ▣ Zjevení říká, že král, který byl, se vrátí (možná parodie na druhý příchod?)

Znamená to, že bychom měli hledat *doslovně* nového Nerona?

- **Ne více než doslovně Mojžíše a Elijáše v kapitole 11**
- **Nebo že se v Egyptě budou přesně opakovat Mojžíšovy morové rány**
- **Přesnější je, že bude *jako Nero*, kterého očekáváte**
- **Nero zapaloval křesťany jako živé pochodně osvětlující jeho císařské zahrady**
- **At' vaše víra roste v síle**

Jako kdyby dnes někdo říkal

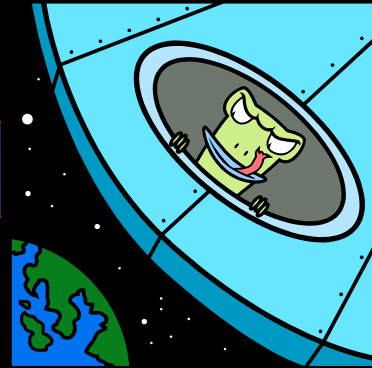

☐ **Mysleli jste, že Hitler byl špatný. Počkejte, až uvidíte, co přichází!**

Nebo Stalin... Pol Pot... apartheid ... Idi Amin

☐ **Jestli milujete Ježíše, raději byste se měli připravit pro něj zemřít.**

Co ve Zjevení znamená “Babylon”?

Město na sedmi pahorcích (17,9):

- Každý věděl, že je to Řím
- „Septimontium”: každoroční festival slavící založení Říma na sedmi kopcích
- **Město, které vládlo nad králi země (17,18)**
- **Obchodní síla, která obchodovala naprosto stejně, jak je popsáno v 18,12-13**
- **Řím utlačoval Izrael stejně jako Babylon a stejně zničil i Chrám**
- **Proto židovská literatura o dnech Zjevení nazývala Řím Babylone (viz 1P 5,13)**

Příběh dvou měst

Zj 17,1-4

„Pojď sem, něco ti ukážu...“

17,1

□ 17,1 , Babylon
nevěstka na
šelmě

21,9

□ 21,9: Nový
Jeruzalém,
nevěsta
Beránkova

□ Babylon

odvedl mě ve vytržení
ducha na poušť.

□ ozdobena zlatem
(17,4)

□ drahými kameny
(17,4; 18,16)

□ perlami (17,4;
18,16)

□ Nový Jeruzalém

Ve vytržení ducha mě
vyvedl na velikou a
vysokou horu (21,10);
sestupující z nebes
(21,10)

□ Město ze zlata (21,8);
ulice ze zlata (21,21)

□ zářící Boží slávou, jeho
jas jako nejdražší
drahokam (21,11)

□ +Brány jsou z perel
(21,21)

Nevěstka je slabou nápodobou skutečnosti

- byla, není a zas přijde (17,10)
- povstala ze smrti (13,3.14; 17,10)
- šelma s rohy jako beránek (ale mluvila jako drak; 13,11)
- falešná znamení
- (13,13-14; 16,14; 19,20)

666

- Nový Nero, ale:
- s Irenejem, short of 7
- Doubly triangular number, vs. Cube/Nový Jeruzalém (svatyně svatých/nejsvětější místo)

Oděná v purpuru a šarlatu (17,4): bohatství (18,12-13)

- Bohatá
nevěstka vs.
prostitutka
otrokyně
- purpur:
symbol
postavení (vs.
vůně)

3. šelma se 7 hlavami a 10 rohy (17,4)

Jako drak (12,3)

- zjevení satana: jako „vtělený dábel“
- staří říkají: vyšší cena za hezčí nevěstku

—
□ Údajně krásná nevěstka

Řím byl Babylonem Janovy doby

- město na 7 pahorcích (17,9)
- panovalo nad králi zemskými (v Janově oblasti; 17,18)
- obchodní říše
- dováželo věci 18,12-13
- založeno na 4 říších: Židé považovali Řím za nový Babylon

Duch Babylonu však Řím přežil

- vykladači prvního století: Danielova čtvrtá šelma = Řím
- Zj 13 však spojuje všechny 4 šelmy
- Pokračující duch říše zla a hříšnosti

Soud nad velkou nevěstkou (17,1)

- ▣ Začíná pohřebním žalozpěvem nad Babylonem (18,2)
  - Končí svatbou Beránkovou (19,7-9)
  - králové (18,9-10) a kupci (18,11-20) truchlí
  - ale nebe oslavuje (19,1-4)

Kontrast obyvatel Nového Jeruzaléma

- znamení šelmy na čele (13,16-18)
  - vs. jméno Beránka na čele (14,1)
  - jasné, že se jedná o obyvatele Nového Jeruzaléma (144, 12,000 v 21,16)

Žádný pokoj pro nositele znamení
(14,11)

- vs. pokoj pro spravedlivé, kteří zemřeli
(14,13)

Může-li existovat nový Babylon ...

- Může být i nový Řím
- V minulosti *všechny* říše zla padly a nyní leží v prachu
- Antikristové povstávají a odcházejí, ale konečná budoucnost jim nepatří.

- **V Janově době byla nejmocnější říše, kterou kdy svět znal, připravena zničit nepatrnou Boží církev**
- **Jan však slyší pohřební žalozpěv nad touto říší (18,2-3)**
- **Římská říše však padla před 15 stoletími, ale církev Ježíše Krista je stále živá!**
- **Jan byl opravdový prorok!**

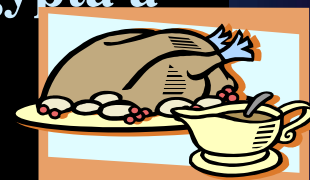

Jak získal Babylon své bohatství (18,12-13)

„náklady zlata a stříbra, drahokamů a perel, kmentu a purpuru, hedvábí a šarlatu, cedrového dřeva a předmětů ze slonoviny a předmětů ze vzácných dřev, náklady mědi, železa a mramoru, skořice a indického koření, voňavek, mastí a vykuřovadel, vína a oleje, mouky a obilí, dobytčat a ovcí, koní a vozů a otroků a zajatců.”

- **Zlato a stříbro: získávané otroky v dolech, zabaveno ve Španělsku**
- **Drahokamy a perly: nákladný dovoz z Indie**
- **Hedvábí: nákladný dovoz z Číny**
- **Cedrové dřevo, slonovina, drahá dřeva, mramor: ze severní Afriky**
- **Skořice a koření, kadidlo, myrha: dovoz z východní Afriky**
- **pšenice: není sice luxusní zboží, ale je součástí daní z Egypta a severní Afriky**
  - **Egyptští rolníci vyhladověli nebo uprchli**
  - **Zatímco všichni římské občané jedli *zdarma* na náklady říše**
- **Lidská těla a duše: nejhorší hřích Říma – obchod s otroky**
- **Bůh nepřehlíží ekonomickou nespravedlnost**
  - **Jak drancování chudých**
  - **Tak naše užívání si místo péče o potřeby ostatních**

Znamení šelmy často vytrženo z kontextu

Myslíte, že jsem
pochybil?

Znamení šelmy (13,16-18)

- Vs. jméno beránka (14,1)
- Musíte někomu sloužit
  - 22,3: budou sloužit jemu
  - 22,4: jeho jméno bude na jejich čelech

- Boží jméno a
Nový Jeruzalém
(3,12)
- Na sloupech

Jméno na nevěstce a na Ježíši (19,16)

I časové rozvržení Zjevení
může být odlišné
od obvyklých představ lidí.

Jak dlouhé je soužení ve Zjevení?

Kdy toto období skončí?

Srovnejte závěr sedmi...

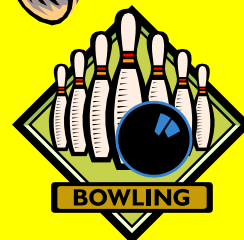
□ pečetí (6,12-17; 8,1)

□ polnic (10,7; 11,15-18)

□ nádob hněvu (16,12-21)

Jsou to události, ke kterým dochází každé úterý večer? Nebo na konci věků?

Jak dlouho potrvá toto období?

- **1260 dní (Zj 11,3; 12,6)**
- **42 měsíce (11,2)**
- **rok a dva roky a polovinu roku (12,14)**

vypůjčeno od Daniela:

- **Čas a čas a polovina času (Dan 7,25; 12,7)**
- **1290 dní (12,11)**
- **Závěrečná polovina sedmdesátého "týdne let" (9,24-27)**

Znamená však Zjevení totéž co Daniel?

- Pamatujte, že Zjevení často **opakuje** starozákonní symboly.
- Pokud Zjevení opakuje symbol, co by mohl znamenat obraz poslední doby?
  - Daniel měl na mysli období velkého soužení
  - Zjevení může použít toto číslo k označení **druhu** času, nejen **délky**
  - Zjevení by mohlo mluvit o době soužení

1260 dní: kdy je doba soužení?

- Daniel mluvil o 3,5 letech soužení
- Zjevení užívá tradiční židovské symboly
- Zjevení zde může užívat čas soužení kristocentricky – orámováno Ježíšovými příchody
- Možná užívané symbolicky pro *druh* času spíše než pro *délku*
- Čas mezi prvním a druhým příchodem

Dobrý nápad. Jak víme, že je to v tomto textu?

- Jsem rád, že se ptáte.
- Zj zřídka přejímá židovské symboly poslední doby (a to i ze SZ), aniž by je použil ve světle Ježíše Krista
- Zj plné symbolických čísel
  - Znovu přivádí symbolicky Danielovu dobu (10 dnů, Zj 2)
  - Daniel si nemůže stěžovat, udělal totéž Jeremjášovi (další obrázek)

Jeremjáš prorokoval 70 let

- Takže po 70 letech Daniel řekl, „Tak co?“
- Bůh řekl, že v duchovním smyslu jde o 70 sabatických let – tedy 70 „týdnů let“
- Dohromady 490 let!
- Závěrečný poloviční „týden let“ – 3,5 roku – bude Velké soužení (Da 9)
- Danielova ohavnost zničení:
  - Dan 9: Titus, AD 70
  - Dan 11: Antiochus Epifanes, 165 BC
  - Dan 12: závěrečné soužení?

Zjevení používá Danielův počet

- Daniel 9 aspoň částečně naplněn v letech 66-70
- Někteří další Židé symbolicky užívali Danielův počet pro soužení
- Kontext Zj 12 stanoví:
  - „spasení“ nastalo
  - Ježíšovo vyvýšení bezprostředně předchází soužení(viz dále)

Ve Zjevení, kdy to začne?

- ▣ čtěte 12,5-6.

Nová chronologie jasná ve Zjevení 12

- Čtěte 12,5-6, povšimněte si následností:
  - Dítě bylo přeneseno: Kdo je to? Kdy?
  - Žena prchá do pustiny (nový exodus)
  - Začíná soužení (1260 dní)
- Satan svržen z nebes: budoucnost nebo minulost?
  - Děje se při „spasení“ a „království“
  - Bud' při Kristově návratu ve slávě (11,15; 19,1) (což ovšem nenechává ani krátký čas 12,12)
  - Nebo Kristův završený triumf (1,9; 2,27; 7,10)
- Používá tradiční židovské očekávání

Jinde v NZ, kdy začne poslední doba?

Sk 2,17: A stane se v posledních dnech, praví Bůh, sešlu svého Ducha na všechny lidi – už jej znovu vylil?

1Tm 4,1: “Duch výslovně praví, že v posledních dobách někteří odpadnou od víry ” -- ale Pavel to užívá pro svou vlastní dobu!

2Tm 3,1: “Věz, že v posledních dnech nastanou zlé časy.... ”ale Pavel to užívá pro svou vlastní dobu!

2Pe 3,3: “Především vám chci říci, že ke konci dnů přijdou posměvači, kteří žijí, jak se jim zachce, ” --ale Pavel to užívá pro svou vlastní dobu!

Rom 8,22: “Víme přece, že veškeré tvorstvo až podnes společně sténá a pracuje k porodu.”

- sr. židovský symbol poslední doby “porodní bolesti Mesiáše”

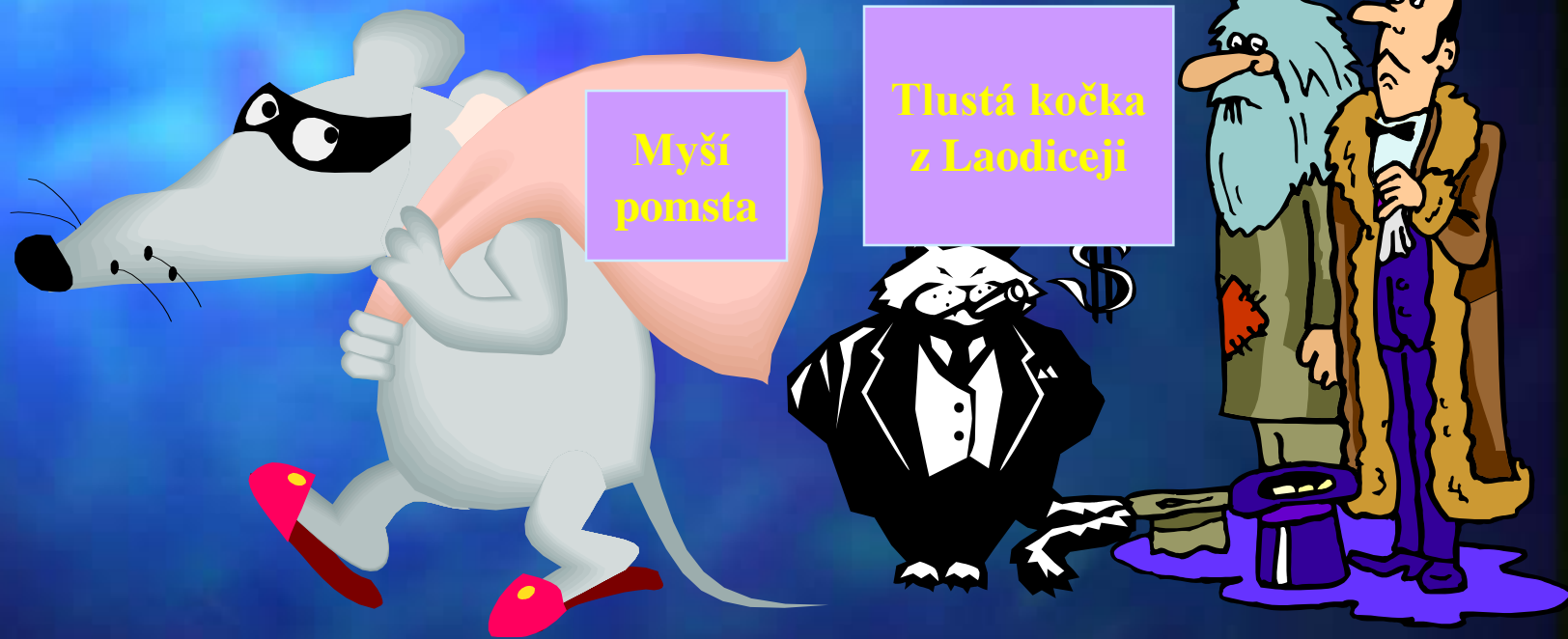

Teologický význam

- Ježíš je Král a Kristus
- Už přišel a ještě přijde
- Království přijde ve dvou etapách
- Křesťané už žijí v posledních dnech, bez ohledu na délku období
- Judaismus očekával satanovu *budoucí* porážku – nyní završena v Kristu
- Sk 2; 1Tm 4; 2Tm 3; 2P 3

Zvěst Zjevení určuje dvě cesty

- Povzbuzení pro trpící křesťany

- Hrozba pro vlažné laodicejské křesťany

Ježíš přichází

Připravte se!

„Neviděl jsem žádný chrám”

- Chrám *není* třeba
- Celé město je jako svatyně svatých

Ani slunce ani měsíc (21,23)

- Bůh bude jejich slávou, nebude nikdy vycházet ani zapadat (Is 60,19-20)
- Izajáš upomíná na Boha
- Zjevení upomíná na Boha a Beránka
- Zj 21,23; 22,5

Řeka proudící od Božího trůnu

- Voda ze Sionu v Ez 47,1-12 (také Joel 3,18; Za 14,8)
- Nahrazuje křišťálové moře (Zj 4,6; 15,2; 21,1)
- Evokuje první ráj
  - Ezechielovy "stromy" → strom života
  - Pro uzdravení (Zj dodává: národů)
  - Obchody podél městských ulic – různé ifferent zaopatření
- Řeka, strom života, už není prokletí

- Jeho služebníci mu slouží (22,3)
- Uvidí Boží tvář (22,4)
- Pohled na Boží tvář zrušil staré nebe a zemi (20,11)
  - Mojžíš viděl část Boží slávy, jež se na něm odrážela

- Už nebude noc
- Nebudou třeba lampy nebo sluneční svit
- Bůh dá světlo
- Budeme vládnout navěky a navždy

Hle, přijdu brzy (22,12)
Bud'te připraveni

22,20: přijď, Pane Ježíši

- Z aramejské modlitby: Marana tha (1K 16,22)
- Od Ježíše, vzkříšeného Pána
- Amen, přijď, Pane Ježíši